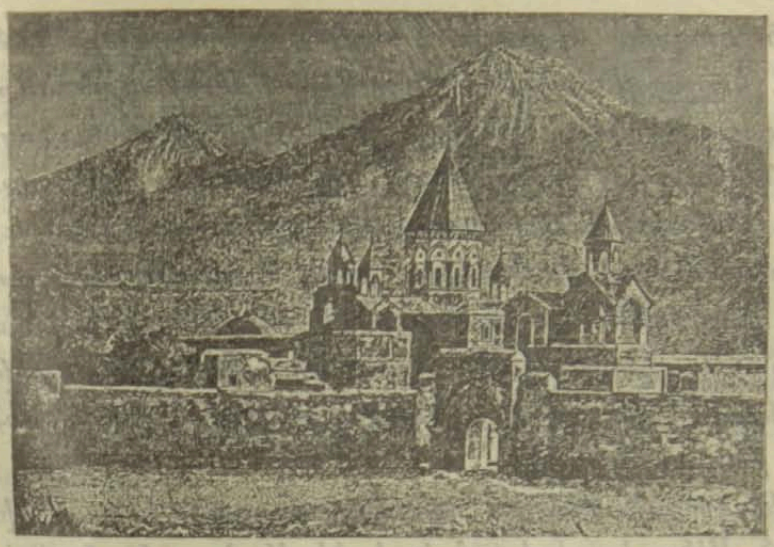

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ԳԷՈՐԳ ԾԱՌԱՑ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ԱՆՀԱՍանելի Կամօքն Աստուծոյ Եպիսկոպոսապետ եւ Կաթուղիկոս Ամենայն Հայոց Ծայրագոյն Պատրիարք Համազգական Նախամեծար Աթոռոյ Արարատեան Առաքելական Մայր եկեղեցւոյ Սրբոյ Կաթուղիկէ Էջմիածնի

Գերապատիւ Առաջնորդի թեմին Հայոց հարազատ որդւոյ Մայր Աթոռոյս ողջոյն և օրհնութիւն Հայրապետական։

Քաջայայտ է Ձեզ, զի ի վերջին աւուրս ահաբեկումն, թշուառութիւնք և սոսկալի արհաւիրք եկին, հասին ի վերայ տարաբաղդ զաւակացս, յորոց յոյժ բազումք, թողեալ զհայրենի տունս և զամենայն ստացուածս իւրեանց ի Տաճկա-Հայաստանի և յԱտրպատականի, սարսափահար և խելակորոյս լեալ, ապաւինեցան ի սահմանս մեր և այժմ՝ հազարաւոր թշուառ կանայք և անմեղ մանկունք, ծերք և հիւանդք, ժողովեալք աստ ի ս. Էջմիածին և ի շրջակայ գիւղօրայս և ի զաւառս, խնդրեն ի Մէնջ և յազգայնոց մերոց զօգնութիւն։

Ի նկատի առեալ մեր զայս աղէտալի հանգամանս, ի

լրումն Կոնդակի մերոյ ի 20 Նոյեմբերի անցելոյ 1914 ամի, այսու Հայրապետական Կոնդակաւս յանձնարարեմք Գերապատուութեանդ՝ փութով յորդորել զՅանձնաժողովս և զՄասնախումբս Եղբայրական Օգնութեան, զԱստուածահաճոյ ընկերութիւնս, զազգային հաստատութիւնս և զբարեգործ անձինս՝ մասնակից լինել և օժանդակել լիառատ նուիրաբերութեամբ իւրեանց, զի մարթասցուք խնամել և պահպանել զգաղթականս յայսմ ցրտաշունչ եղանակի, կերակրելով զչքաւորս ի սոցանէ և բժշկելով զհիւանդս, թիւ որոց բազում է յոյժ։

Զամենայն նուէրս դրամոց առաքել ի ս. Էջմիածին յանուն Սինոդի, իսկ զհանդերձեղէնս՝ յանուն Գլխաւոր Կարգադիր Յանձնաժողովոյ Մայր Աթոռոյս և զառաքմանէն յայտ առնել Մեզ ի գիտութիւն և ի տնօրէնութիւն։

Լիայոյս եմք, զի Դուք, առաջի աչաց ունելով զսոսկալի տառապանս և զյուսահատ կացութիւն գաղթականաց մերոց, ամենայն եռանդեամբ գործեսջիք յօգուտ տարաբաղդ զաւակաց ի թեթևացումն տանջանաց և ի սփոփումն վշտից սոցա։

Գլխաւոր Կարգադիր Յանձնաժողով Եղբայրական Օգնութեան ս. Էջմիածնի, որ ընդ հովանաւորութեամբ և հսկողութեամբ մերով գործէ, ունի հրատարակել կանոնաւորութեամբ զամենայն հաշիւս նուիրատուութեանց և ծախուց։

Օրհնելով զՁեզ և զհայ ժողովուրդն թեմին Ձերոյ, աղօթեմք առ Աստուած վասն փրկելոյ զազգն Հայոց յամենայն վտանգից և ի փորձութեանց ժամանակիս։

Ողջ լերուք, զօրացեալ շնորհօք ս. Հոգւոյն և օրհնեալ ի Մէնջ. Ամէն։

Ի վերայ իսկականին ստորագր.

ԳԷՈՐԳ Եպ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

յ 12 յունուարի 1915 ամի

ըստ Տոմարիս ՌՑԿԴ

ի Հայրապետութեան մերում Գ. ամի

յԱրարատեան Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի.

ի Վաղարշապատ

Թ. 65

ԳԵՐԱՊԱՏԻՒ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՑ, ԲԱՐՁՐԱՊԱՏԻՒ ՓՈԽԱՆՈՐԴԱՑ ԵՒ ՀՈԳԵՒՈՐ ՀՈՎՈՒԱՑ, ԱՐԺԱՆԱՊԱՏԻՒ ԱՒԱԳ ԵՐԻՑԱՆՑ ԵՒ ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ, ԲԱՐԵՋԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ, ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆՑ, ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱՑ ԵԿԵՂԵՑԵԱՑ ՀԱՅՈՑ, ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՀԱՃՈՅ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ, ԹԵՄԱԿԱՆ ԵՒ ԹԱՂԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ, ՄԻՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՈՑ ՀԱՅՈՑ ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ, ԺՐԱՋԱՆ ՈՒՄՈՒՑՁԱՑ ԵՒ ՈՒՍՈՒՑՁՈՒՀԵԱՑ, ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾՁԱՑ ԵՒ ԲԱՐԵԳՈՐԾ ԱՆՁԱՆՑ ԵՒ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ, ՀՈԳԵՒՈՐ ԵՒ ՍԻՐԵԼԻ ՈՐԴԻՈՅՍ ՅԻՍՈՒՍԱՒԱՆԴ ՈՂՋՈՅՆ ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ։

Արդէն իսկ քաջայայտ է ամենեցուն դառն կացութիւն և դժուարակիր պայմանք փախստական գաղթականաց մերոց, որք, զկնի սոսկալի տանջանաց և զրկանաց, հասին ի սահմանս Մեր և այժմ Յանձնաժողովք և Հաստատութիւնք, Աստուածահաճոյ Ընկերութիւնք և Միութիւնք, հասարակական գործիչք և բարեսէր անձինք և մանաւանդ գիւղական ժողովուրդն Հայոց օգնեն և օժանդակեն բազմաչարչար զաւակաց Մերոց, ըստ օրինակի ողորմած սամարացւոյն։

Գոհունակութեամբ տեսանեմք յամենայն տեղիս զեռանդագին գործ եղբայրական օգնութեան, որ մխիթարութիւն է սրտի Մերում և պատիւ՝ Հայ ժողովրդեան։

Ի նկատ առեալ զօգուտն փախստական–գաղթական զաւակաց մերոց և ցանկացեալ Մեր կանոնաւորել զգործ օգնութեան ի գիւղօրայս և ի քաղաքս Կովկասու՝ համաչափ բաշխմամբ նպաստից, կազմակերպել յատկապէս զվերադարձ փախստական-գաղթականաց ի Հայաստան և բարձրել զանտեսութիւն և զերկրագործութիւն ի բնակավայրս նոցա, Մեք անհրաժեշտ վարկաք հրաւիրել զպատգամաւորս Յանձնաժողովոց և Միութեանց, Ընկերութեանց և Հաստատութեանց ի Ս. Էջմիածին, ի 1-ն մարտ ամսոյս, վասն խորհրդակցելոյ աստ՝ ընդ հովանաւորութեամբ և անմիջական հսկողութեամբ Մերով՝ յաղագս յիշեալ կարևոր խնդրոց։

Համաժողովն, զկնի լսելոյ զմանրամասն զեկուցագիրս և զվիճակագրական տեղեկագիրս ներկայացուցչաց, խորհելով և կազմելով զնախահաշիւս վասն պահպանութեան և վերադարձի փախստական-գաղթականաց և վասն բարելաւման գիւղական տնտեսութեան նոցա, մատոյց Մեզ ի տնօրէնութիւն զարձանագրութիւնս և զեզրակացութիւնս իւր։

Ըստ ամենայնի հաճ և հաւան գտեալ ընդ եզրակացութիւնս համաժողովոյն, Մեք հաստատեցաք աստ ի Ս. Էջմիածին ընդ հովանաւորութեամբ և հսկողութեամբ Մերով զկենդրոնական մարմին-զԳլխաւոր Կարգադիր Ցանձնաժողով Եղբայրական Օգնութեան, յանդամակցութիւն որոյ հրաւիրեցաք զչորս ներկայացուցիչս ի Ցանձնաժողովոյ Եղբայրական Օգնութեան Մայր Աթոռոյս, զչորս ներկայացուցիչս ի Թեմական Կենտրոնական Ցանձնաժողովոյ Երևանայ, զերկուս ի Կենտրոնական Ցանձնաժողովոյ, ի Կովկասեան Բարեգործական, Նպաստամատոյց, ի Գիւղատնտեսական Ընկերութեանց և ի Ցանձնաժողովոյ Հոգևորականաց և Ծխական Հոգաբարձութեանց Թիֆլիզի, զմինն՝ ի Ցանձնաժողովոյ Հայոց, ի Մարդասիրական Ընկերութիւնէ և ի Կուլտուրական Միութենէ Հայոց Բագուայ, զմինն՝ ի Ցանձնաժողովոյ, յԵկեղեցական Հոգաբարձութենէ և ի Բարեգործական Ընկերութենէ Հայոց Նորոյ-Նախիջևանի, զմինն՝ ի Ցանձնաժողովոյ Մոսկուայի և զմինն՝ ի Ցանձնաժողովոյ և ի Խորհրդոյ Եկեղեցեաց Հայոց Պետրոգրադի։

Բաց յայսմանէ տուաք իրաւունս անդամոց Ցանձնաժողովոց և Կազմակերպութեանց Հայոց ամենայն քաղաքաց, որք գործեն վասն փախստական-գաղթականաց Մերոց, ի դէպս ներկայութեան նոցա ի Ս. Էջմիածին, մասնակից լինել ի խորհրդակցութիւնս Գլխաւոր Կարգադիր Ցանձնաժողովոյս։

Տալով գիտել Ձեզ ամենեցուն զհաստատութենէ Գլխաւոր Կարգադիր Ցանձնաժողովոյս Եղբայրական Օգնութեան, այսու Հայրապետական Կոնդակաւս հրաւիրեմք և յորդորեմք զՁեզ, որդեակք հոգևորք և սիրելիք, յայսմ պատմական վայրկենի ազգային կենաց մերոց, գործել

և աշխատ լինիլ համերաշխութեամբ, բարեգործական ոգւով և ազգասիրական եռանդեամբ յօգուտ փախստական գաղթականաց Մերոց և փութով օգնել Մեզ լիառատ նուիրաբերութեամբք ձերովք, զի ի ձեռն Գլխաւոր Կարգադիր Յանձնաժողովոյ Ս. Էջմիածնի, որ ըստ որոշման Համաժողովոյ է ղեկավար ազգային մարմին ընդ հովանաւորութեամբ և հսկողութեամբ Մերով, և ի ձեռն ամենայն տեղական Յանձնաժողովոց և Ընկերութեանց, մարթասցուք ի կատար ածել զհաստատեալս ի Մէնջ զեզրակացութիւնս Համաժողովոյն՝ վասն պահպանութեան, վերադարձի գաղթականաց մերոց ի հայրենիս իւրեանց և վասն վերահաստատելոյ անդ զքայքայեալ տնտեսութիւնս և զգիւղօրայս նոցա։

Լիայոյս եմք, զի ամենայն պարտաճանաչ և գիտակից ազգայինք մեր սրտեռանդն ոգւով օգնեսցեն նիւթապէս և բարոյապէս վասն շինարար և փրկարար գործունէութեանս այսորիկ՝ յօգուտ և ի փրկութիւն փախստական-գաղթականաց Մերոց։

Օրհնելով զամենեսեանդ, մաղթեմք ի Տեառնէ պահպանել զձեզ ընդ հովանեաւ Աջոյ Իւրոյ, փրկել զազգն Հայոց ի փորձութեանց և ի թշնամեաց և պարգևել Հայաստան երկրի զխաղաղութիւն և զբարգաւաճումն կատարեալ։

Ողջ լերուք, զօրացեալ շնորհօք Ս. Հոգւոյն և յաւէտ օրհնեալ ի Մէնջ. Ամէն։

Ի վերայ իսկականին ստորագր.

ԳԷՈՐԳ Ե.

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՑՆ ՀԱՅՈՑ

ի 21-ն մարտի 1915 ամի
ըստ տոմարիս ՌՅԿԴ
ի Հայրապետութեան Մերում Դ. ամի
յԱրարատեան Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի
ի Վաղարշապատ

Թ. 462